

BEMORLARNI OPERATSIYADAN OLDIN VA KEYIN PARVARISH QILISHDA INFEKSIYAGA QARSHI CHORALARNING AHAMIYATI

Abdullayev Halim Qosimovich

*Qorako`l Abu Ali ibn Sino nomidagi J.S.T Xirurgiya kafedrasini mudiri
Yetakchi o`qituvchi*

Ajabov Furqat Omonovich

*Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi J.S.T Xirurgiya fani o`qituvchisi
yetakchi o`qituvchi*

Qiyomov Murod Alimardonovich

*Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi J.S.T Yuqumli kasalliklar fani
o`qituvchisi katta o`qituvchi*

Bozorova Feruza Muzaffarovna

*Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi J.S.T Hamshiralik ishi fani o`qituvchisi
katta o`qituvchi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bemorlarni operatsiyadan oldin va keyin parvarish qilish jarayonida infeksiyaga qarshi choralarning ahamiyati yoritilgan. Operatsiya jarayoni va keyingi tiklanish davrida infeksiyani oldini olish uchun bajarilishi lozim bo'lgan asosiy qoidalar ko'rib chiqiladi. Mazkur chora-tadbirlar jarrohlik amaliyotlarining muvaffaqiyatini oshirishga va bemorlarning tezroq sog'ayishiga yordam beradi.*

Kalit so'zlar: *infeksiya, operatsiyadan oldingi parvarish, operatsiyadan keyingi parvarish, profilaktika, gigiyena.*

KIRISH

Jarrohlik amaliyoti bemorning organizmiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Operatsiya davomida yoki undan keyin infeksiya rivojlanish ehtimoli yuqori bo'lib, bu sog'ayish jarayonini murakkablashtirishi mumkin. Infeksiyani oldini olish uchun aniq chora-tadbirlar belgilab, ularni amalda qo'llash muhimdir. Shuningdek, tibbiyot xodimlarining bilim va ko'nikmalari, gigiyena qoidalariga rioya qilish darajasi ham ushbu jarayonda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Ushbu maqola bemorlarni operatsiyaga tayyorlash va keyingi parvarish qilishda infeksiyaga qarshi choralar mazmuni, ularning bajarilishi zarurati hamda bu choralar jarrohlik amaliyotlarining natijasiga qanday ta'sir qilishini kengroq yoritadi.

OPERATSIYADAN OLDINGI PARVARISH

Operatsiyadan oldingi davr bemor organizmini jarrohlikka tayyorlashning eng muhim bosqichidir. Bu davrda infeksiyaga qarshi choralar nafaqat operatsiyaning muvaffaqiyatini ta'minlaydi, balki asoratlar xavfini ham sezilarli darajada kamaytiradi. Quyidagi asosiy tamoyillar ushbu bosqichda bajarilishi kerak:

1. **Bemorning umumiy gigiyenasini ta'minlash:** Bemorning operatsiyadan oldin antiseptik vositalar yordamida tozalab yuvilishi, teridagi mikrobia yukni kamaytiradi. Bu jarayonning to'g'ri amalga oshirilishi infeksiya xavfini pasaytirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

2. **Jarrohlik joyining maxsus tayyorligi:** Jarrohlik o'tkaziladigan sohada sochlarni ehtiyotkorlik bilan olib tashlash va antiseptik eritmalar bilan tozalash lozim. Soch olishda terini jarohatlashdan saqlanish ham muhimdir.

3. **Steril muhit yaratish:** Operatsiya xonasi asbob-uskunalarini sterilizatsiya qilish, xonani zarur darajada ventilyatsiyalash va mutlaqo toza muhitni ta'minlash infeksiyani oldini olishda asosiy omillardan biridir.

4. **Profilaktik antibiotiklar:** Ba'zi hollarda antibiotiklar infeksiya xavfini oldindan kamaytirish uchun qo'llaniladi. Ammo ularning qo'llanilishi individual ravishda shifokor tomonidan belgilanadi.

OPERATSIYADAN KEYINGI PARVARISH

Operatsiyadan keyingi parvarish bemorning tiklanish davrining asosiy qismidir. Ushbu bosqichda infeksiyaga qarshi choralar qat'iy amalga oshirilishi zarur. Quyidagi choralarga rioya qilish bu borada yordam beradi:

1. **Jarohatni antiseptik bilan qayta ishlash:** Operatsiyadan keyin jarohat yuzasidagi infeksiyon jarayonlarning oldini olish uchun antiseptik vositalar bilan muntazam ishlov berish lozim.

2. **Bog'lamlarni almashtirish va steril sharoit yaratish:** Bog'lamlarni belgilangan vaqt oralig'ida o'zgartirish, har doim steril vositalar ishlatish infeksiyani rivojlanish xavfini kamaytiradi.

3. **Infeksiya alomatlarini erta aniqlash:** Jarohatning yallig'lanish belgilari yoki bemorda umumiy infeksiya alomatlari (isitma, shish) kuzatilsa, darhol choralar ko'rilishi lozim.

4. **Bemorning gigiyena va parheziga rioya qilish:** Operatsiyadan keyingi davrda bemorning organizmiga kuchli ta'sir ko'rsatmaydigan oziq-ovqatlarni qabul qilish hamda shaxsiy gigiyenaga qat'iy rioya qilish muhim ahamiyatga ega.

Tibbiyot Xodimlarining Mas'uliyati

Tibbiyot xodimlari operatsiyadan oldin va keyin bemorlarni kuzatishda o'z mas'uliyatlarini to'liq his qilishi lozim. Ularning:

- Infeksiyaga qarshi choralarni bajarish qobiliyati;
- Zarur gigiyena qoidalariga amal qilishi;
- Bemorlar bilan doimiy aloqada bo'lib, ularni kerakli tartiblarga rioya qilishga undashi jarrohlik amaliyotlarining muvaffaqiyatli yakunlanishiga yordam beradi.

XULOSA

Operatsiyadan oldin va keyin infeksiyaga qarshi choralar zamonaviy tibbiyotning ajralmas qismidir. Bu chora-tadbirlar bemorlarning tezroq sog'ayishi va jarrohlikdan keyingi asoratlarni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega. Tibbiyot xodimlarining ushbu qoidalarga qat'iy rioya qilishi nafaqat kasbiy mas'uliyat, balki bemorlarga g'amxo'rlikning muhim ko'rinishidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR;

1. World Health Organization (WHO). "Guidelines on Core Components of Infection Prevention and Control Programmes at the National and Acute Health Care Facility Level." 2016.
2. Mangram, A. J., et al. "Guideline for Prevention of Surgical Site Infection, 1999." *American Journal of Infection Control*, vol. 27, no. 2, 1999, pp. 97-134.
3. Alexander, J. W. "History of the Medical Use of Silver." *Surgical Infections*, vol. 10, no. 3, 2009, pp. 289-292.
4. Najimov, A. K. "Sterilizatsiya va Gigiyena Asoslari." Toshkent Tibbiyot Nashriyoti, 2015.
5. Uzbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi. "Jarrohlik Amaliyotida Infeksiyani Oldini Olish Bo'yicha Qo'llanma." Toshkent, 2020.